

Εξωσωματική γονιμοποίηση «με τρεις γονείς»: Έμβρυα κατά παραγγελία;

/ [Πεμπτούσια](#)

Πρόσφατα δημοσιεύματα στον τύπο έφεραν την είδηση ότι το βρετανικό κοινοβούλιο ψήφισε, με ψήφους 382 υπέρ έναντι 128, υπέρ της άδειας για μία εφαρμογή της εξωσωματικής γονιμοποίησης, «με τρεις γονείς» όπως λέγεται. Η μέθοδος αυτή δέχεται επικρίσεις καθώς κάποιοι θεωρούν ότι πρόκειται για δημιουργία εμβρύων «κατά παραγγελία». Είναι όμως τα πράγματα έτσι;

Ουσιαστικά πρόκειται για την χρήση σπέρματος και ωαρίου από δύο γονείς και μιτοχονδριακού DNA από τρίτο γονέα. Ο σκοπός της προσφυγής σε αυτήν την μέθοδο, η οποία βρίσκεται ακόμη σε ερευνητικό στάδιο, είναι να αντιμετωπισθούν προληπτικά κληρονομικές ασθένειες. Πρόκειται βασικά για την κληρονομική προδιάθεση για ασθένειες την οποία το παιδί κληρονομεί μόνο από την μητέρα μέσω του μιτοχονδριακού DNA.

Οι επικριτές της μεθόδου αυτής βασίζουν την επιφυλακτικότητά τους λέγοντας ότι με την μέθοδο αυτή ανοίγουν οι προοπτικές για τη δημιουργία «κατά παραγγελία» εμβρύων. Η μέθοδος «με τρεις γονείς» είναι ένας συνδυασμός της εξωσωματικής γονιμοποίησης και της γνώσης από την αποκωδικοποίηση του ανθρώπινου DNA. Ήδη η συμβολή των γενετικών επιστημόνων στην επιτυχή

έκβαση της εξωσωματικής γονιμοποίησης και στην γέννηση υγιών παιδιών είναι πολύ σημαντική. Έως σήμερα η πρόληψη των γενετικών ασθενειών στα έμβρυα συνίσταται στην διάγνωση και στην τεχνητή διακοπή της κύησης (άμβλωση) η οποία ονομάζεται «θεραπευτικός τερματισμός κύησης».

Η ορθόδοξη θεολογία και οι κατά τύπους Ορθόδοξες Εκκλησίες ασχολήθηκαν από πολύ νωρίς με το φλέγον βιοηθικό ζήτημα της εξωσωματικής γονιμοποίησης. Έχουν μάλιστα εκδοθεί και επίσημες σχετικές θέσεις (Βλ. Νικολάου Κόϊου, «Βιοηθική: Συνοδικά κείμενα Ορθοδόξων Εκκλησιών για θέματα Βιοηθικής», εκδόσεις Κέντρου Βιο-ιατρικής Ηθικής και Δεοντολογίας, Αθήνα 2007.)

Τα δύο βασικά ζητήματα στα οποία εστιάζεται η προβληματική της εξωσωματικής γονιμοποίησης είναι η διατήρηση της συζυγικής ενότητας και η προστασία της ζωής του εμβρύου. Σε πολύ γενικές γραμμές: Η ορθόδοξη εκκλησία συμφωνεί με ό,τι προάγει την αγάπη και την ενότητα στο ζεύγος και απορρίπτει την απόρριψη και καταστροφή των εμβρύων θεωρώντας την φόνο.

Στην περίπτωση της εξωσωματικής γονιμοποίησης «με τρεις γονείς» στην οποία αναφερόμαστε σήμερα, φαίνεται να καταβάλλεται προσπάθεια ώστε να αποφευχθεί το ενδεχόμενο καταστροφής των εμβρύων. Εφ' όσον με τη χρήση δανεικού μιτοχονδριακού DNA απομακρύνεται το ενδεχόμενο εμφάνισης κάποιων σοβαρών κληρονομικών παθήσεων, περιορίζεται ταυτόχρονα και το ενδεχόμενο της «θεραπευτικής» άμβλωσης. Από την πλευρά αυτή η ορθόδοξη βιοηθική θα μπορούσε να δει με θετικό μάτι την εν λόγω εφαρμογή.

Σχετικά με τον κίνδυνο διάρρηξης της συζυγικής ενότητας, μέσω της παρεμβολής γενετικού υλικού από τρίτο άτομο μπορούμε να παρατηρήσουμε τα εξής: Το μιτοχονδριακό DNA σύμφωνα με τους επιστήμονες, δεν προσδίδει βασικά κληρονομικά χαρακτηριστικά (σωματομετρικά ή ψυχοσυναισθηματικά). Ως προς την κληρονομικότητα είναι απλά υπεύθυνο για την εμφάνιση κάποιων παθήσεων. Στην περίπτωση αυτή το δανεικό μιτοχονδριακό DNA θα μπορούσε να θεωρηθεί ηθικά ως μία μεταμόσχευση για λόγους καθαρά υγείας. Η πράξη αυτή εκ πρώτης τουλάχιστον όψεως δεν «φορτίζει» την σχέση του αντρόγυνου με κάποιον τρίτο, διότι δεν συνεισφέρει στην γέννηση ενός παιδιού, αλλά στην υγεία του. Άρα, και υπό αυτή την σκοπιά, πιθανόν να μπορούσε να το δει θετικά το ζήτημα η ορθόδοξη βιοηθική.

Η βασική ένσταση βέβαια των επικριτών της μεθόδου, ότι ανοίγει η πύλη για την δημιουργία κατά παραγγελία ανθρώπων δεν παύει να υπάρχει. Η γενετική και οι εφαρμογές της μαζί με τις ευεργεσίες τους άνοιξαν και τους «ασκούς του Αιόλου». Η μηχανιστική αντίληψη της ζωής, ακόμη και στο μοριακό επίπεδο, πάντα θα εγκυμονεί κινδύνους υποτίμησης του ανθρώπινου προσώπου. Ο άνθρωπος,

ακόμη και στην εμβρυακή του μορφή, δεν παύει ποτέ να είναι άνθρωπος, να εικονίζει τον δημιουργό Θεό και να έχει ως προοπτική του την αιωνιότητα. Αν η γενετική και η ιατρική επιστήμη λαμβάνουν σοβαρά υπ' όψιν τους αυτή την θεμελιώδη αλήθεια, τότε εφαρμογές όπως η εξωσωματική «με τρεις», μέσω του δανεισμού του μιτοχονδριακού DNA θα μπορούσαν να αποτελούν λύση και όχι μέρος των βιοηθικών προβλημάτων.